

Verksamhetsberättelse och bokslut Delår 2024 för Samhällsutvecklingsnämnden

*Antagen av samhällsutvecklingsnämnden
7 oktober 2024*

1 Nämndens uppdrag

Samhällsutvecklingsnämnden har ansvaret för utveckling samt drift och underhåll av det offentliga rummet. Likaså ansvarar nämnden för långsiktig fysisk och teknisk planering i kommunen. I nämndens planeringsuppdrag ingår förutom översiktsplan, att som ett led i samhällsplaneringen, ta fram handlingsplaner för tematiska områden som exempelvis vatten och avlopp, trafik samt detaljplaner för utbyggnad av kommunens tätorter och stråk.

Samhällsutvecklingsnämndens verksamhetsområden hanteras av Samhällsbyggnadskontoret där enheterna/funktionerna nedan primärt arbetar inom dessa områden:

Gatuverksamheten ansvarar för drift, underhåll samt nyanläggning av kommunala gator och vägar inklusive olika former av trafiksäkerhetsåtgärder. Vidare har man ansvar för trafikplanering och parkering.

Avfallsverksamheten ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall, grovavfall och slam från enskilda avlopp, och arbetar utifrån mål och visioner formulerade i en avfallsplan som ingår i Knivsta kommuns renhållningsordning. Verksamheten upphandlar och följer upp entreprenadavtal samt ansvarar för planering och utveckling.

Park och natur ansvarar för planering, drift och underhåll av kommunens parker, lekplatser, natur- och vattenområden men också städning av gångtunnlar, tömning av papperskorgar, med mera. Vidare bär park och natur tillsammans med hela kontoret ansvaret att implementera grönstrukturplanen och utveckla grönstrukturen i Knivsta och Alsike tätorter. Kommunens naturskola ingår också i verksamheten. Ansvaret för utveckling av ekosystemtjänster i stadsbyggnadsprojekt delas med planverksamheten.

Plan och geodatas ansvar inom samhällsutvecklingsnämndens ansvarsområde omfattar kommunens översikts- och detaljplanering samt till detta kopplad miljöplanering. Detaljplaner finansieras till största del genom plankostnadsavtal.

Bostadsanpassning ingår i nämndens uppdrag och kontoret har en handläggare för handläggning av bostadsanpassningsbidrag.

2 Grunduppdraget

Gatuverksamheten ansvarar för kommunens gator, torg och övrig hårdgjord allmän platsmark. Ansvaret omfattar både utbyggnad, drift och förvaltning. Detta innefattar både drift och underhåll, trafikreglering, parkeringsövervakning, projektering, om- och nybyggnad. Vidare tillhandahåller man expertstöd till andra verksamheter vad gäller gator och trafik.

Inom verksamheten bedrivs också en långsiktig planering av infrastruktur för kommunal, regional och nationell infrastruktur. Verksamheten har enbart huvudansvaret gällande den kommunala infrastrukturen men deltar i projekt och arbetar påverkande gällande regional och nationell infrastruktur.

Avfallsverksamheten ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall, grovavfall och slam från enskilda avlopp. Verksamheten arbetar utifrån mål och visioner formulerade i Avfallsplanen. Knivsta kommun ingår i en samverkan tillsammans med kommunerna Håbo, Sigtuna och Upplands-Bro. Utöver det lagstiftade ansvaret bedriver verksamheten en återbruksverksamhet i anslutning till kretsloppsparken.

Park- och naturverksamheten ansvarar för att utveckla och förvalta parker, lekplatser, tätortsnära natur och större naturområden. I detta ingår ansvaret för att revidera grönstrukturplanen och att utveckla grönstrukturen i Knivsta och Alsikes tätorter. Verksamheten ansvarar även för drift och underhåll av kommunens parker, lekplatser, natur- och vattenområden men också städning av gångtunnlar, tömning av papperskorgar, med mera. Dessutom utförs arbete åt andra verksamheter inom kommunen, t ex gata, fritid och kultur.

Kommunens naturskola, vars syfte är att främja lärande utomhus och att ge pedagogiska verktyg till lärare för att underlätta detta, ingår också i verksamheten.

Översiktsplaneverksamheten ansvarar tillsammans med detaljplaneverksamheten för kommunens fysiska planering, samt för de delar av miljö-, energi- och vattenplanering som berör samhällsbyggnad. Översiktsplaneverksamheten ansvarar särskilt för att bedriva en kontinuerlig översiktsplanering, vilket omfattar att arbeta fram översiktsplaner respektive fördjupade översiktsplaner, samt att ta fram de styrdokument och utredningar som behövs för att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av kommunens fysiska miljö.

Genom detaljplaner reglerar kommunen användningen av mark- och vattenområden och bebyggelse i detaljplaner och områdesbestämmelser. Detaljplaneverksamhetens uppdrag är att ta fram detaljplaner i enlighet med de planuppdrag som beslutats. Det innebär att verksamheten prövar ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglerar bebyggelsemiljöns utformning.

Verksamheten ansvarar för namnsättning av våra ortnamn och ajourhållning i gällande tjänster. Ortnamn är ett samlat begrepp för alla geografiska namn för exempelvis stadsdelar, skolor, idrottsplatser, gator, vägar, torg, rondeller och parker.

Ansvar finns också för handläggning av ärenden enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Utöver vad som beskrivits ovan ansvarar samtliga verksamheter för verksamhetsutveckling och verksamhetsplanering, samt att bedriva service till och vara tillgängliga för kommunens medborgare, näringsliv samt andra myndigheter.

3 Omvärldsbevakning

Året som gått

Vid årsskiftet övertog kommunen ansvaret för insamling av förpackningar. Detta har inneburit ett övertagande av de återvinningsstationer som sedan tidigare funnits i kommunen samt den insamling som skedde från flerbostadshus med förpackningsinsamling. Övertagandet av ansvaret har inneburit utökade kostnader för verksamheten, men i samband med att ansvaret förflyttades till kommunerna så implementerades även en ersättning för förpackningsinsamlingen. För Knivstas del har det inneburit en förbättrad ekonomisk situation då verksamheten sedan tidigare samlat in förpackningar från småhus genom införandet av fyrfackssystemet som skedde 2020 men som verksamheten inte fått ersättning för tidigare.

1 januari 2027 ska samtliga hushåll ha tillgång till fastighetsnära insamling och under början av 2024 har arbete pågått med att öka andelen hushåll i Knivsta med tillgång till detta. Det arbetet kommer att fortsätta resterande del av året samt kommande år.

Under första halvan av 2024 genomfördes en omorganisation inom avfallsverksamheten och då främst den verksamhet som bedrivs på kretsloppsparken. Den demontering som tidigare bedrivits har avslutats och personalstyrkan kopplat till återbruket har minskat. Återbruksverksamheten fortsätter dock likt tidigare.

Omfattande reinvesteringsarbeten av belysningsanläggningen har pågått i stora delar av Knivsta tätort. Den befintliga anläggningen har passerat sin tekniska livstid och delar av den klarar inte besiktningar och anses ej vara driftsäker. Utöver att garantera driftsäkerhet blir anläggning modernare och energisnålare, samt att den förbereds för ökade möjligheter till styrning.

Projektering för utbyggnad av befintlig pendelparkering pågår och färdigställs under hösten. Genomförandentreprenad kommer sedan att starta och fortlöpa till 2025.

Utbyggnad av allmän plats inom exploateringsprojekt Centrala Ängby har fortsatt enligt plan. Alsike nord etapp 2 återstår skede 2 och planeras att ej utföras under året. I AR har entreprenaden för anläggandet av en ny lokalgata i de norra delarna slutförts.

Under våren skrevs avtal med nya ramavtalsentreprenörer för beläggning och markarbeten. Under hösten får verksamheten även en ny entreprenör för vinter- och barmarksdrift av allmän plats.

Nya förutsättningar och tillkommande uppdrag ställer större krav på leverans och säkerställande av kvalitet och framdrift i det löpande arbetet inom park- och naturverksamheten. Kopplat till detta pågår ett arbete inom kontoret med att förändra arbetssätt och skapa en tydligare struktur avseende roller, ansvar och prioriteringar av projekt och arbetsuppgifter samt resursplanering. Under året har en landskapsarkitekt rekryterats för att stärka kompetensen inom området. Denna kommer bland annat kommer arbeta med ny stadspark och lekplats, stationsområdesutredningar, gröstrukturplan och pågående planprojekt.

Arbetsbelastningen i parklaget har varit hög på grund av tillkommande driftsobjekt samt en sliten maskinpark. Det har varit ett fortsatt högt besöksstryck i kommunens naturområden, parker och badplatser, vilket ställer krav på en hög leverans av driftpersonalen.

Naturskolan har fortsatt arbetet med projektet "Naturskolan växlar upp" och projektet har mottagits med stort intresse och engagemang av Knivstas förskolor och skolor.

Arbetstakten inom översiktsplaneverksamheten varit intensiv och tidvis ansträngd i och med inriktningen att alla kvarvarande utredningar genomförs i egen regi. Skyfallskartering, lokalt åtgärdsprogram för Lövstaån och Valloxen och kulturmiljöutredning har eller kommer att slutföras under året. Arbete med grönstrukturplan pågår. Dessa projekt har till stor del finansierats med externa medel.

I och med kommunstyrelsens beslut om en prioritering av exploaterings- och detaljplaneprojekt i mars 2024 är arbetet med de prioriterade detaljplanerna nu uppstartat. Tidsåtgången för uppstartsprocessen för beslutade projekt underskattades i tidigare prognos vilket tillsammans med årets första månader med mycket knappa intäkter inom detaljplaneverksamheten medför ett ökat underskott. Dock har nämnden under årets två första tertiäl antagit den första digitala detaljplanen (en villastyckning), beslutat om samråd för DP kv. Sommarlovet (Särsta 3:150 mfl), beslutat om granskning för DP på del av Särsta 3:1 för LSS-boende och beslutat om granskning samt förslag till antagande avseende DP Södra Ar, etapp 1.

Neddragningarna som gjordes 2023 för att uppnå en budget i balans innebär att vissa funktioner fortfarande är vakanta så som utpekad roll för hantering av namnsättningsärenden samt vattenstrateg. Planering pågår för att i takt med att de ekonomiska förutsättningarna förbättras åter kunna tillsätta dessa funktioner.

I en förhållandevis liten organisation finns flera roller som axlas av en ensam handläggare med följd att verksamheten inom dessa områden är sårbar. Ett exempel på ett sådant område är bostadsanpassningsbidrag. För att hantera denna sårbarhet har ett samarbete inletts med Håbo kommun och motsvarande handläggare. Efter utvärdering kan ytterligare samarbeten initieras i framtiden.

Framtiden

Det kommunala ansvaret gällande avfall fortsätter växa vilket innebär att avfallsverksamheten också fortsätter växa och får kostnadsökningar. Samtidigt innebär ersättningen för förpackningsinsamlingen att de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten är skilda jämfört med tidigare år. Under andra halvan av 2024 löper en del avtal gällande behandling av mat- och restavfall ut och ersätts med nya avtal som är mer gynnsamma för verksamheten med sänkta kostnader.

Utbyggnaden av fastighetsnära insamling pågår och kommer att fortlöpa de närmsta åren. Insamling av förpackningar på torg, parker och andra populära offentliga platser kräver ett tätt samarbete över flera enheter. Projektet för införandet är i ett tidigt planeringsstadium.

Avfallssamverkan fortsätter att utvecklas och det pågående framtagandet av nytt samverkansavtal och samverkansplan är nödvändigt för att verksamheten ska kunna åta och uppfylla sitt ansvar. I det pågående och kommande arbetet med utvecklingen av verksamheten finns det behov av att vidareutveckla och effektivisera samverkan, men det är även väldigt tydligt att de interna resurser Knivsta kommun har inte hade varit tillräckliga för att nå det stadium verksamheten befinner sig i dagsläget.

I och med årets större budgetramen för gatudrift och investeringar, jämfört med föregående år med pågående handlingsplan för ekonomi i balans, har ett behov identifierats att utreda huruvida de personella resurserna inom gatuverksamheten är tillräckliga för att bedriva verksamhetens uppdrag. Arbetsbelastningen är hög, och fullständigt uppfyllande av verksamhetens uppdrag nås ej. Ytterligare en påverkande faktor när det kommer till resursbehov relaterar till Trafikverkets

fyrspårsprojekt vilket kommer att ha stor påverkan på Knivstas kommande fysiska utveckling. Beslut om lokalisering av de två nya spåren väntas under hösten 2024 vilket för gatuverksamheten påverkar både planering av personella resurser direkt kopplat till projektet men även i arbetet framöver med kommunens inspel/yttrande till kommande infrastrukturplaner.

Under nästkommande kvartal fortsätter arbetet med reinvesteringar i belysningsanläggningen. Projektet kommer ej att färdigställas under året utan behov finns att uppta projektet även under 2025.

Även inom park- och naturverksamheten är arbetsbelastningen hög då flera nya uppdrag med kort tidplan tillkommit under året. Kompetensbrist inom vissa områden förekommer, t ex avseende ekologi och frågor kopplat till vatten. Verksamheten deltar i flertalet strategiska projekt, samt olika plan- och exploateringsprojekt.

Park- och naturverksamheten hanterar en stor mängd inkommande ärenden och behov av stöd för en mer systematisk hantering av dessa är identifierat för att säkerställa en god service till boende och verksamma i kommunen.

Avseende driftverksamheten pågår en översyn av prioriteringar kopplat till uppdrag och tillgängliga resurser. En delvis åldrad maskinpark skapar utmaningar i verksamheten.

Prioriteringslistan över exploaterings- och detaljplaneprojekt skapar goda förutsättningar att allokera resurser i de prioriterade projekten. Arbetet med att utveckla arbetssätt inom projektmetodik fortsätter. Genom att kraftsamla inom detta område kan verksamheten fortsätta utvecklas för att öka måluppfyllelsen.

Arbetet med revideringen av översiktsplanen övergår från en fas med mycket kunskaps- och informationsinhämtning till nästa fas som inkluderar val av utvecklingsinriktning utifrån den erhållna kunskapen och den politiska inriktningen.

4 Delårsuppföljning av mål, uppdrag och indikatorer

Kommunfullmäktige beslutar om inriktningsmål, uppdrag och indikatorer för nämnder i Mål och budget. För att förtydliga och fokusera nämndens arbete kan nämnden anta riktade nämndmål eller uppdrag utifrån inriktningsmålen. Nämnden kan också besluta om indikatorer för uppföljning.

Nämnden ansvarar för att följa upp sina mål och uppdrag samt bedöma hur resultatet bidrar till måluppfyllelse av inriktningsmålen. Vid delårsbokslutet per augusti görs en verksamhetsuppföljning för perioden januari-augusti, vilket innebär uppföljning av nämndens arbete med inriktningsmål, eventuella nämndmål, uppdrag och indikatorer. Bedömningen av nämndens måluppfyllnad baseras på verksamheternas rapportering.

För bedömning används något av följande:

Färg	Mål	Uppdrag	Indikator
Grön	Målet kommer uppnås vid årets slut	Uppdraget är påbörjat och pågår enligt planering, eller uppdraget är färdigt.	Utfallet bedöms som positivt i förhållande till den önskade riktningen
Gul	Målet kommer delvis att uppnås vid årets slut.	Uppdraget är påbörjat och pågår delvis enligt plan.	Utfallet bedöms som delvis positivt i förhållande till den önskade riktningen.
Röd	Målet kommer ej att uppnås vid årets slut.	Uppdraget är påbörjat men flyter inte på enligt plan. Eller att uppdraget inte är påbörjat trots att det borde vara det.	Utfallet är i en annan riktning än det önskvärda.

4.1 En sund stadsbyggnad för ett trivsamt, tryggt och grönt Knivsta med välmående näringsliv (KS, SUN, BMN)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

Knivsta kommuns fortsatta utveckling ska fokusera på att forma goda boendemiljöer som tillför mänskliga och ekonomiska värden. För landsbygden betyder det organisk tillväxt utifrån befintliga strukturer. För tätorterna Knivsta och Alsike innebär det en utveckling som präglas av småskalighet, grönska och trivsamhet.

Alla kommande bostadsområden ska vara trivsamt gestaltade med tydliga avgränsningar mellan privata och offentliga ytor, utan för mycket insyn i bostäderna och utan otrygga platsbildningar. Gröna mellanrum är naturliga delar i varje kvarter, liksom en variation av upplåtelseformer som skapar ett tryggt, trevligt och naturnära boende med goda kommunikationer till övriga regionen. Dessa kvaliteter bidrar tillsammans till en upplevd småskalighet och en stadsbyggnad i mänsklig skala.

Knivsta östra entré och verksamhetsområdet Ar ska utvecklas till ett modernt handelsstråk.

Tydliga krav ska finnas på sammanhållen arkitektur och gestaltning utifrån ett platsutvecklingsperspektiv och Knivstas identitet som modern trädgårdsstad med närhet till natur och rekreation.

Trygghetsaspekter ska genomgående beaktas i alla processer och beslut. Behovet av bostäder ska avspeglade sig både i boendeformer och styra den takt i vilket samhället utvecklas. Kommunens ekonomiska åtaganden över tid ska vägas in i all planering.

Det lokala näringslivet är en viktig del i kommunens utveckling och stor vikt ska läggas vid att säkerställa god dialog som bidrar till möjliggörande och genomförande.

Målet betyder att verksamheterna ska inriktas på:

- Småskaligt byggande med trivsamt gestaltande bostadsområden.
- Plats för både gång-, cykel- och biltrafik i stadsplaneringen.
- Ökad trygghet och trivsamhet samt förebyggande av otrygga platsbildningar.
- Gröna mellanrum i nya bostadsområden med tydliga avgränsningar mellan privata och offentliga ytor och med närhet till naturen.
- Sanering av klotter, underhåll av gatubelysning och renhållning.
- God service och god löpande dialog med näringslivet.
- Utveckla arbetet med Knivstas historiska identitet utifrån bland annat Mora stenar och Broborg.
- Utveckling och etablering av mål- och besökspunkter som badplatser, handelsområden, parker, naturreservat.

Måluppfyllelse

Goda boendemiljöer som tillför mänskliga och ekonomiska värden beaktas i samtliga planeringssteg i den kommunala samhällsbyggnadsprocessen.

Under 2023 färdigställdes en övergripande infrastrukturutredning, under 2024 arbetas en ny objektlista över infrastrukturobjekt fram som ligger i Knivsta kommuns intresse att prioriteras vid kommande regionala och nationella infrastrukturplaner.

De strategiska projekt som drivs, har drivits eller slutförts under delåret och som bedöms bidra till trivsamma, trygga och attraktiva miljöer bedöms vara översiktsplan med inkluderande miljökonsekvensbeskrivning, skyfallskartering, VA-plan, lokalt åtgärdsprogram för Lövstaån och Valloxen, kulturmiljöutredning och grönstrukturplan. Det har även initierats ett arbete med stadsbyggnadsprinciper och arkitekturpolicy.

Tillsammans med övriga samverkanskommuner inom avfallshandling bedrivs ett ständigt utvecklingsarbete för att höja servicenivån för kommunens invånare och näringsidkare inom avfallskollektivet.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Genomför utbildningar i företagares villkor för kommunens anställda som jobbar med myndighetsutövning.	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	●
Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga planer och projekt.	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	●
Ta fram strukturer för att systematiskt säkra samhällsbyggnads kvaliteter och hållbarhetsambitioner i samhällsbyggnadsprocessens alla skeden från tidigt skede, i föravtal (inklusive markanvisningar), planuppdrag, genomförandeavtal, detaljplaner till projektgenomförande (inklusive bygglov).	2023 - 2024	Uppdrag från nämnd	◆

Indikator	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall delår 2024	Önskad riktning	Prognos
Medborgarundersökningen - Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%) N00667 K: kvinnor M: män	94 K: 98 M: 91		94 K: 94 M: 93		Bibehålla	
Medborgarundersökningen - Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%) U07505 K: kvinnor M: män	77 K: 77 M: 78		75 K: 78 M: 72			
Företagsklimat enligt Öppna Jämförelser (Insikt) NKI U07451	76	79	72		Öka	

4.1.1 Säkerställ att näringslivets behov inkluderas i planeringen genom att utöka antalet och ta fram nya former för dialog med näringslivet.

Nämndmål

Måluppfyllelse

De förbättringsåtgärder som genomförs inom ramen för stadsutvecklings- och exploateringsprojekt ger goda förutsättningar för att säkerställa näringslivets behov i det fortsatta planeringsarbetet. Inom detaljplanering sker en tät dialog med företagarna och samarbetet är vanligtvis nära.

Utöver detta pågår även dialoger med näringslivet kring flertalet frågor, bland annat gata och trafik, avfall och detaljplanering.

4.1.2 Alla som bor och verkar i kommunen upplever att de får ett gott bemötande och en god service i sin kontakt med nämndens verksamhet. Det är lätt förstå vad skattemedlen används till.

Nämndmål

Måluppfyllelse

Samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde bedriver ett systematiskt förbättringsarbete för att hålla en hög nivå på bemötande och service. Bland annat undersöks möjligheten att hantera felanmälan i ett gemensamt ärendesystem, nya rutiner för uppdatering av information på kommunens hemsida ses över och en större utbildningsinsats för berörda medarbetare kopplat bemötande och service genomförs med start under oktober månad.

Knivsta har trivsamma, trygga och attraktiva miljöer för alla som bor och verkar i kommunen

Nämndmål

Måluppfyllelse

Drift och underhåll av allmän plats så som gator, torg, parker och naturområden genomförs enligt plan för att säkerställa trivsamma miljöer. I och med erhållet markåtkomstbidrag planeras även extra åtgärder under hösten så som exempelvis renovering av Dammparken och planteringar runt Knivsta station, utökad upprustning av lekplatser, komplettering av julbelysning och utveckling av naturpunkter.

Tillsammans med andra verksamheter är flertalet åtgärder påbörjade för att öka trivsel och gynna initiativ, både från andra delar inom den kommunala organisationen men även med privata aktörer, för att skapa mer liv och rörelse på offentlig plats.

Samverkan med andra delar inom kommunen i frågor kring trygghet och brottsförebyggande åtgärder sker i så väl planeringsskede som i driftskedet.

Under 2024 pågår ett större arbete med att säkerställa god belysning utmed kommunala gator.

De strategiska projekt som drivs, har drivits eller slutförts under tertial 1 och 2 och som bedöms bidra till trivsamma, trygga och attraktiva miljöer bedöms vara översiktsplan med inkluderande miljökonsekvensbeskrivning, skyfallskartering, VA-plan, lokalt åtgärdsprogram för Lövstaån och Valloxen, kulturmiljöutredning och grönstrukturplan. Arbetet med revidering av stadsbyggnadsprinciper och arkitekturpolicy har även inletts.

4.2 Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

En långsiktig ekonomi i balans innebär att intäkter och kostnader ska gå ihop i takt med att andelen exploateringsintäkter i driftbudgeten över tid fasas ut. Fokus i verksamheten ska vara god kvalitet i kommunens kärnverksamhet, det vill säga skola, vård och omsorg. Verksamheten ska drivas effektivt för att skapa ökat värde per skattekrone för invånarna.

Målet betyder att verksamheten ska inriktas på att:

- Öka värdet per skattekrone för invånarna.
- Fokus på kommunens kärnverksamhet det vill säga skola, vård och omsorg.
- Fasa ut beroendet av exploateringsintäkter över tid.
- Knivsta kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen.

Måluppfyllelse

Prognosen är att målet delvis kommer uppnås vid årets slut.

För att säkerställa en långsiktig ekonomi i balans fortsätter arbetet med att balansera planering av drift och underhåll i relation till behov av investeringar inom framförallt verksamheten gata och trafik men även park och natur. Även analysen av avtalsportföljen inom avfallsverksamheten

pågår för att optimera kostnader för verksamheten framöver. Detta inkluderar även en översyn av verksamheten på kretsloppsparken. Genom att genomföra projekt där extern delfinansiering är möjlig kan kommunen genomföra verksamhet inom specifika områden även med begränsade egna resurser.

Uppdrag	Tidsperiod	Nivå	Prognos
Genomför en analys av nettokostnadsavvikelser som ligger till grund för överväganden av åtgärder och kontinuerlig uppföljning.	2024-2026	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Genomför en översyn och vid behov revidering av befintliga politiskt antagna styrdokument	2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	
Ta fram en sammanhållen lokalförsörjningsplan för de lokaler som kommunen nyttjar i syfte att optimera resursutnyttjandet	2024	Uppdrag från kommunfullmäktige	

4.2.1 Samhällsutvecklingsnämnden bedriver ett systematiskt arbete med att utveckla arbetssätt för att möta en framtid där färre ska försörja fler

Nämndmål

Måluppfyllelse

Inom nämndens olika verksamheter pågår ett kontinuerligt arbete för att optimera arbetssätt utifrån resursanvändning. Förbättring av rutiner, checklistor och mallar pågår löpande.

4.2.2 Samhällsutvecklingsnämnden använder skattemedel varsamt och där de ger mest värde

Nämndmål

Måluppfyllelse

Under året har ett fokus lagts på att säkerställa uppdaterade och relevanta investerings- och underhållsplaner för nämndens olika verksamheter så som gata, park, lekplatser, skogsvård. Utifrån ett sådant underlag kan kontoret föreslå avvägda åtgärder för att både skapa ett direkt värde för kommunens invånare samtidigt som de kommunala anläggningarnas värde kan säkerställas över tid.

Inom ramen för målet att säkerställa varsamt användande av skattemedel har också en översyn gjorts av de områden som inte ska finansieras via skattemedel och att dessa verksamheter har kostnadstäckning. Utifrån genomförd översyn har en uppräknings av äldre taxor föreslagits (primärt uppräknings utifrån index) och detaljplaneverksamhetens projekt med tidigare BTA-avtal styrs kontinuerligt över till plankostnadsavtal med löpande ersättning.

5 Ekonomi

5.1 Verksamheternas förutsättningar

Samhällsutvecklingsnämnden har tilldelats medel för 2024 i den av kommunfullmäktige antagna Mål och budget 2024 (MoB). Nämndens totala anslag uppgår till 48,7 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,4 miljoner kronor jämfört med föregående år.

De generella förutsättningarna för nämndens verksamheter 2024 är en indexuppräknings på 0-2%. Dessutom erhåller verksamheterna Gator och vägar samt Park en volymuppräknings på sammanlagt 0,1 miljoner kronor. Övriga förändringar är:

- Nämndkostnader -0,15 miljoner kronor
- Gator och vägar 3,4 miljoner kronor
- Parker och Naturvård 0,1 miljoner kronor
- Teknisk planering -1 miljon kronor
- Översiktsplanering -1 miljon kronor

Inför den nya mandatperioden minskades antal ledamöter i nämnden och avdraget från budgetposten nämndkostnader är en anpassning till nämndens nya förutsättningar. Gator och vägars ökade anslag på 3,4 miljoner kronor är en korrigerings av volymen på kapitaltjänstkostnaderna från exploateringsverksamheten. Avdraget på teknisk planering och översiktsplanering är ett tidigare tillfälligt ökat anslag som inte längre kvarstår.

Avfallsverksamhetens och vindkraftverkets budgetar är helt finansierade via externa intäkter. Renhållningsavgifter utgör till stor del avfallsverksamhetens externa intäkter medan vindkraftverkets externa intäkter kommer från försäljning av producerad el, vilket är beroende av vind och priset på elmarknaden. Verksamheten detaljplaner är delvis finansierat av anslag och delvis med externa intäkter. Verksamhetens anslag motsvarar 13% av verksamhetens totala kostnader, vilket medför att verksamheten är starkt beroende av extern finansiering.

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ett nettoanslag (kommunbidrag) för att finansiera verksamheterna nämnden ansvarar för. Det innebär att anslaget (kommunbidraget) ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamheternas kostnader fullt ut. Nettokostnad är verksamheternas kostnader minus externa intäkter och överensstämmer nettokostnaden med anslaget är verksamhetens ekonomi i balans.

Kommunfullmäktige beslutade om en ändringsbudget vid sammanträdet i februari 2024. Ändringsbudgeten medförde ett ökat anslag på 2,3 miljoner kronor för verksamheten gator och vägar samt att investeringsposten Centralvägen tillkom på 10 miljoner kronor.

5.2 Delårsbokslut

Delårsbokslutet

Samhällsutvecklingsnämndens nettokostnad per sista augusti uppgår till 38,7 miljoner kronor och det medför en budgetavvikelse på +0,3 miljoner kronor. Jämfört med budget för årets första åtta månader är nettokostnaden 18 procent högre. Nettokostnaden per augusti utgör 66 procent av den prognostiserade nettokostnaden för hela året. Verksamheternas kostnader är inte alltid linjära och det får effekt på nettokostnaden. Ett exempel är kostnader för vinterväghållning som

gator och vägar har under årets första och sista kvartal medan anslaget fördelas konstant under hela året.

Nämndkostnader visar ett överskott per sista augusti på 0,1 miljoner kronor. Kostnaderna för budgetposten utgörs till största del av lönekostnader och arvodeskostnaderna för nämndens politiska verksamhet. Under juli och augusti hade nämnden inga sammanträden vilket medför lägre kostnader och är förklaringen till budgetavvikelsen per augusti.

Budgetavvikelsen för gator och vägar är ett överskott på 3 miljoner kronor. Kostnaderna för årets första åtta månader är 0,6 miljoner kronor högre än budgeten medan intäkterna för perioden är 3,7 miljoner kronor högre. Under året har verksamheten erhållit extra medel i ändringsbudgeten samt bokslutsregleringar som bidrar till att intäkterna och kostnaderna avviker från budget, dock har inte kostnaderna ökat första delen av året i samma takt som intäkterna.

Trafikövervakning och parkeringsavgifter redovisar en budgetavvikelse på 0,4 miljoner kronor per sista augusti. Främsta förklaringen till överskottet är att verksamheten inte har någon kostnad för köpt parkeringsövervakning samt att andra kostnadsposter inte har nyttjats till fullo så som service / underhåll av parkeringsautomaterna och elkostnaderna. Intäkterna är per sista augusti 50 tusen kronor bättre än budget.

Budgetavvikelsen för parker är 0,6 miljoner kronor, intäkterna är 0,35 miljoner kronor bättre än budget för perioden. Parken har fått intäkter för sommarhandledare och för utförd vinterdrift av äldreboendena vilket är poster som inte fanns med i budget. Slutreglering av externa projekt har även även medfört en ökat intäkt, vilket är av engångskaraktär. Kostnaderna för skötsel och underhåll av Knivstas grönområden är inte linjära och medför att per augusti är kostnaderna lägre än budget.

Verksamheterna teknisk planering och översiktsplanering visar budgetavvikelser av mindre karaktär.

Detaljplanering redovisar en budgetavvikelse på -2,4 miljoner kronor. Förklaringen till verksamhetens underskott är att intäkter avviker mot budget med -2,1 miljoner kronor för perioden januari till och med augusti. Intäkterna uppgår till en miljon kronor.

Budgetposten bostadsanpassning visar en budgetavvikelse på -0,2 miljoner kronor, vilket är en följd av ökade ansökningar och utbetalningar av bidrag. Per sista augusti uppgår kostnaden för bidrag till 1,1 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning jämfört med budget på 0,25 miljoner kronor.

Avfallsverksamhetens budgetavvikelse per sista augusti är ett underskott på 0,3 miljoner kronor. Jämfört med budget är kostnaderna för köp av huvudverksamhet 0,7 miljoner kronor högre för årets första månader. Nya avtal under årets sista månader gör att kostnadsposten kommer närma sig den budgeterade nivån. Vid årsskiftet övertog kommunen ansvaret för insamling av förpackningar. Detta har inneburit ett övertagande av de återvinningsstationer som sedan tidigare funnits i kommunen samt den insamling som skedde från flerbostadshus med förpackningsinsamling. Övertagandet av ansvaret har inneburit utökade kostnader för verksamheten, men i samband med att ansvaret förflyttades till kommunerna så implementerades även en ersättning för förpackningsinsamlingen. Ersättning för förpackningsinsamlingen uppgår till 4 miljoner kronor per sista augusti.

Knivsta kommuns vindkraftverk visar en budgetavvikelse på 1 miljon kronor, vilket är en följd av lägre intäkter en budgeterat. Verksamhetens kostnader följer den budgeterade nivån och

uppgår till 2 miljoner kronor. Intäkterna efter åtta månader uppgår till 1,1 miljoner kronor och utfallet för årets första åtta månader är ca 0,8 miljoner kronor lägre än samma period ifjol. Producerade MWh till och med augusti är 2 957 och det är 10 procent lägre än samma period 2023.

Nämndens verksamheter	Nettokostnad delår 2023	KF Budget delår 2024	Tillägg och avdrag, delår 2024	Nettokostnad delår 2024	Budgetavvikelse delår 2024
Nämndkostnader	1 051	1 039	0	969	70
Gator, vägar	23 246	22 295	5 973	25 257	3 012
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-1 553	-1 105	0	-1 553	447
Parker	4 785	5 741	0	5 113	628
Teknisk planering	1 672	1 989	0	2 094	-105
Översiktsplanering (planprogram)	239	751	0	625	126
Detaljplanering	4 463	448	467	3 285	-2 370
Bostadsanpassning	1 644	1 353	0	1 552	-199
Avfallsverksamhet	1 398	0	0	322	-322
Vindkraftverk	-557	0	0	996	-996
Summerat	36 388	32 511	6 440	38 660	291

5.3 Prognos helår och avvikelse

Samhällsutvecklingsnämndens helårsprognos visar att nämndens verksamheter sammanvägt följer budget och nämnden prognostiseras inte med någon budgetavvikelse. Nettokostnaden förväntas uppgå till 58,4 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning jämfört med budget på 19,7 procent (9,6 miljoner kronor). Främsta förklaringen till nettokostnadsökningen är bokslutsregleringar och ändringsbudgeten som medför att verksamheten Gator och vägars budgetram har utökats med 8,9 miljoner kronor. Nämndens totala finansiering (intäkter adderat kommunbidrag) prognostiseras uppgå till 109,7 miljoner kronor. Största kostnadsposterna förväntas vara köp av huvudverksamhet 30 procent, kapitaltjänstkostnader 28 procent samt lönekostnader 21 procent. Köp av huvudverksamhet innefattar bland annat kostnader för vinterväghållning, en värmepanna, drift av kretsloppspark samt hämtning och behandling av avfall. Kapitaltjänstkostnader innefattar internränta samt avskrivningar för tidigare års investeringar.

Gator och vägar tilldelades ett kommunbidrag på 33,4 miljoner kronor i mål och budget 2024. I februari beslutade kommunfullmäktige om en ändringsbudget vilket medförde att anslaget till gator och vägar ökade med 2,3 miljoner kronor. Verksamheten förväntas även erhålla 6,6 miljoner kronor i bokslutsreglering, för vinterväghållning 1,5 miljoner kronor och för exploateringsinvesteringar 5,1 miljoner kronor. Om de faktiska kapitaltjänstkostnaderna från exploateringsverksamheten överstiger budgeten på 10,1 miljoner kronor erhåller verksamheten en bokslutsreglering för den överstigande kostnaden. Kapitaltjänstkostnaderna för exploateringsverksamheten prognostiseras att uppgå till 15,3 miljoner kronor och således erhåller verksamheten en bokslutsreglering 2024 på 5,1 miljoner kronor. Hantering av bokslutsreglering

av vinterväghållningen har förändrats, istället för snittkostnaden för föregående tre år som bas är det fast belopp som utgör grunden för bokslutsregleringen. Förändringen medför att verksamheten erhåller 1,5 miljoner kronor i bokslutsreglering för vinterväghållningen istället för 0,8 miljoner kronor. Budgetavvikelsen för gator och vägar prognostiseras bli ett överskott på 0,9 miljoner kronor. Överskottet är dels en följd av att verksamheten får kompensation fullt ut för kostnadsutvecklingen för vinterväghållningen, effekt 0,7 miljoner kronor. Elkostnaderna för verksamheten förväntas uppgå till 1,3 miljoner kronor vilket är 0,2 miljoner kronor lägre än budget.

Verksamheten trafikövervakning och parkeringsavgifter prognostiseras med ett överskott på 0,2 miljoner kronor. Verksamhetens intäkter är budgeterade till 2,9 miljoner kronor och uppgår till två miljoner kronor efter årets åtta första månader. Intäkterna prognostiseras bli 0,1 miljoner kronor högre än budget. Verksamhetens kostnader prognostiseras att uppgå till 1,1 miljoner kronor vilket är 0,1 miljon kronor lägre än budget och en följd av att verksamheten inte förväntas köpa extern parkeringsövervakning under året.

Parkverksamheten prognostiseras med ett överskott på 2,75 miljoner kronor, vilket är en följd av att verksamheten beviljats ett bidrag för markåtkomst för Ängbyskogen på 6,3 miljoner kronor. Verksamheten förväntas att nyttja 3,5 miljoner kronor av bidrag under året för underhållsinsatser i kommunen. Bortsett bidraget som har engångskaraktär har parkverksamheten en ekonomi i balans.

Detaljplanering har ett anslag (kommunbidrag) på 0,7 miljoner kronor och verksamhetens budgeterade kostnader uppgick till 5,2 miljoner kronor. Av de totala kostnaderna utgör lönekostnader 77% och lokalkostnader 10%. Behovet av externa intäkter för att nå en budget i balans är 4,6 miljoner kronor. Verksamheten har under året beviljats 0,7 miljoner kronor från kommunstyrelsen ofördelade medel för att täcka ökade kostnader för interimchef.

Verksamhetens kostnader prognostiseras uppgå till 5,8 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med budget på 0,6 miljoner kronor och där kostnaden för interimchefen är förklaringen. Kommunstyrelsen fattade beslut om en prioritering av exploateringsprojekt och detaljplaner vid sammanträdet 25 mars 2024. Beslutet förväntades generera ökade intäkter för verksamheten men trots detta är intäkterna reviderade i denna prognos och förväntas uppgå till 1,9 miljoner kronor, vilket är 1,4 miljoner kronor lägre än förgående prognos och 2,6 miljoner kronor lägre än budget. Det lägre intäkterna medför att verksamheten detaljplanering prognostiseras med en budgetavvikelse på -2,5 miljoner kronor.

Bostadsanpassning är en lagstyrd verksamhet som påverkas av antal och storlek på ärenden. Under året har verksamheten haft flera större ärenden som medför att budgetramen förväntas överskridas med 0,2 miljoner kronor.

Knivsta kommuns vindkraftverk prognostiseras med ett underskott på 1,1 miljon kronor. Verksamhetens största kostnadsposter är avskrivningskostnader 1,75 miljoner kronor, serviceavtal 0,8 miljoner kronor samt arrendekostnader 0,15 miljoner kronor och totalt prognostiseras kostnaderna uppgå till 2,85 miljoner kronor. Intäkterna efter åtta månader uppgår till 1,1 miljoner kronor och prognostiseras att uppgå till 1,8 miljoner kronor. Utfallet för årets första åtta månader är ca 0,8 miljoner kronor lägre än samma period ifjol. Producerade MWh till och med augusti är 2 957 och det är 10 procent lägre än samma period 2023. Knivsta kommuns vindkraftverk prognostiseras med ett överskott på en miljon kronor. Verksamhetens största kostnadsposter är avskrivningskostnader 1,75 miljoner kronor, serviceavtal 0,8 miljoner kronor samt arrendekostnader 0,15 miljoner kronor och totalt prognostiseras kostnaderna uppgå till 2,85

miljoner kronor. Intäkterna efter sju månader uppgår till 2,3 miljoner kronor och prognostiseras att uppgå till 3,85 miljoner kronor. Producerade MWh till och med augusti är 3282 och det är i samma nivå som 2022. Prisutvecklingen på elmarknaden och antalet producerade kilowattimmar är det som har främst påverkan på verksamhetens prognos.

Nämndens verksamheter (tkr)	Nettokostnad helår 2023	KF Budget helår 2024	Tillägg och avdrag helår 2024	Prognos nettokostnad helår 2024	Prognos budgetavvikelse helår 2024
Nämndkostnader	1 542	1 559	0	1 559	0
Gator, vägar	36 913	33 443	8 905	41 448	900
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-2 490	-1 658	0	-1 858	200
Parker	7 518	8 612	0	5 862	2 750
Teknisk planering	2 942	2 983	0	2 983	0
Översiktsplanering (planprogram)	1 214	1 127	0	1 127	0
Detaljplanering	6 315	672	700	3 922	-2 550
Bostadsanpassning	2 205	2 029	0	2 229	-200
Avfallsverksamhet	2 411	0	0	0	0
Vindkraftverk	-695	0	0	1 100	-1 100
Summerat	57 875	48 767	9 605	58 372	0

6 Investeringar

Samhällsutvecklingsnämndens investeringsram är uppdelad i två delar där ena delen är driftinvesteringar och andra delen är investeringar med anknytning till exploatering. Sammanvägt uppgick nämndens beviljade investeringsmedel till 69 miljoner kronor vid beslutandet om mål och budget 2024. I ändringsbudgeten som kommunfullmäktige beslutade om i februari 2024 tillkom ytterligare 10 miljoner kronor till projektet Centralvägen. Investeringsutgiften uppgår till 7,1 miljoner kronor per sista augusti och den prognostiserade investeringsutgiften för 2024 uppgår till 28,75 miljoner kronor. Nyttjandegraden av beviljade investeringsmedel förväntas bli 36,4 procent givet investeringsutgiften på 28,75 miljoner kronor.

Driftinvesteringar: Under året har nämnden fattat beslut om att omfördela medel från investeringsposten reinvestering befintligt gatunät till följande projekt: belysning 3 miljoner kronor, belysning Forsbyvägen / Kvarngården 1 miljon kronor, parkeringsplatser Gredelby 7:78 4,5 miljon kronor samt parkering Dammparken 0,5 miljoner kronor. Utöver nämnda projekt är det inga andra pågående driftinvesteringar.

Exploateringsinvesteringar: För utbyggnaden av allmänna platsmarken i samband med exploatering finns 40 miljoner kronor avsatta under året. Investeringsutgiften för 2024 prognostiseras till 12,5 miljoner kronor. Exploateringsinvesteringar är fleråriga och utbyggnaden sker i ett samspel med utbyggnaden av resterande delar av områdena och innebär att tidsplaner förskjuts och korrigeras. Pågående projekt är bland annat:

Utbyggnad Centrala Ängby (Västra Knivsta), Utbyggnad Segerdal (Sågen/Centrum)

6.1 Investeringar

Investering	KF investeringsram	Tillägg investeringsram	Utgift investering 8 månader	Prognos investeringsutgift	Avvikelse investering
Gata					
Reinvestering bef. Gatunät	10 000	-9 000	0	0	1 000
Belysning	7 000	3 000	2 778	10 000	0
Belysning Forsbyvägen / Kvarngården	0	1 000	0	1 000	0
TSHÅ (Trafiksäkerhetshöjande åtgärder)	1 000	0	0	0	1 000
Särstatorg	3 000	0	0	0	3 000
Cykelinfrastruktur	3 000	0	0	0	3 000
Centralvägen mellan Apoteksvägen och Särstv.	0	10 000	0	0	10 000
Parkeringsplatser Gredelby 7:78	0	4 500	512	4 500	0
Parkering Dammparken	0	500	0	500	0

Park					
Renovering bef anläggningar	800	0	0	0	800
Åtgärder ur lokalt åtgärdsprogram	1 500	0	0	0	1 500
Redskapsbärare	2 000	0	0	0	2 000
Parken ospecificerad maskin och utrustningsinvest.	200	0	0	0	200
Avfall					
Övertagande av ÄVS	250	0	0	250	0
Återvinningscentral ospecificerat	200	0	0	0	200
Summa drift - Samhällsutvecklingsnäm nd	28 950	10 000	3 290	16 250	22 700
Summa exploatering - Samhällsutvecklingsnäm nd					
Sågen/Centrum	8 000	0	425	1 500	6 500
Västra Knivsta	6 000	2 000	2 159	6 000	2 000
Östra Knivsta	500	0	0	0	500
Nor	500	0	0	0	500
Alsike	10 000	-2 000	0	0	8 000
Östra Entrén	5 000	0	0	0	5 000
AR/Brunnby	10 000	0	1 198	5 000	5 000
SUMMA EXPLOATERING - Samhällsutvecklingsnäm nd	40 000	0	3 782	12 500	27 500
Summering	68 950	10 000	7 072	28 750	50 200